

METAFYZIKA

7 – 389

POZNÁMKY

390 – 513

REJSTŘÍKY

515 – 560

ZKRATKY

561 – 566

OBSAH

569 – 579

OBSAH

METAFYZIKA

Úvod (Antonín Kříž)	7
---------------------	---

KNIHA PRVNÍ

*Podstata, hodnota a cíl metafyziky. Kritika
domněnek o principech věcí*

1. Potřeba vědění. Povaha vědy vůbec a podstata, hodnota a úkol metafyzické vědy zvlášť	33
2. Povaha, předmět a cíl moudrosti	36
3. Druhy příčin. Přehled starších filosofických soustav	40
4. Pokračování v přehledu starších filosofických nauk	44
5. Pýthagorovci a eleaté. Stručné shrnutí dřívějších soustav	46
6. Platónovo učení o idejích a číslech. Kritika	50
7. Důsledky starších filosofických názorů o příčinách a jejich kritika	53
8. Pokračování v kritice názorů starších filosofů	54
9. Kritika Platónova učení o číslech a idejích	59
10. Závěrečná úvaha	66

OBSAH

5. Pokračování v kritice číselné teorie	384
6. Pýthagorská číselná symbolika	387
Poznámky (Antonín Kříž)	390

REJSTŘÍKY

Jmenný rejstřík	517
Řecké termíny	520
České termíny	535
Citovaná místa	542
Rejstřík odkazů a testimonií	543
Příčné odkazy	553
Shodné pasáže ve <i>Fyzice</i> a v <i>Metafyzice</i>	558
Zkratky	559
Osnova <i>Metafyziky</i>	565
Ediční poznámka	567
Obsah	569

METAFYZIKA

KNIHA DRUHÁ

Několik poznámek o metafyzice jako vědě a její metodě

1. Nesnadnost a snadnost filosofie. Zásluhy dřívějších myslitelů. Cíl filosofie 69
2. Zda jest neomezená řada příčin 70
3. Metoda filosofického výkladu 73

KNIHA TŘETÍ

Aporie metafyziky

1. Formulace řešení metafyzických otázek. Důležitost pochybování. Druhy aporií 75
2. Pojednání o prvních pěti aporiích 78
3. Pokračování pojednání o aporiích (aporie šestá až sedmá) 84
4. Pokračování pojednání o aporiích (aporie osmá až jedenáctá) 87
5. Pokračování pojednání o aporiích (aporie dvanáctá) 95
6. Pokračování pojednání o aporiích (aporie třináctá až patnáctá) 97

KNIHA ČTVRTÁ

Podstata a úkol metafyziky. Definice metafyziky

1. Předmět a definice metafyziky 101

OBSAH

2. Významy jsoucna. Odpověď na první aporii	101
3. Principy myšlení, logické zásady jako předmět metafyziky, první filosofie. Zásada sporu	107
4. Pokračování výkladu o zásadě sporu. Její oprávněnost a nepřímý důkaz pro ni	109
5. Další osvětlení nauky protivníků zásady sporu a metoda vyvracení	118
6. Důsledek zásady sporu. Subjektivnost a relativnost smyslového vnímání nedokazuje nesprávnost zásady sporu	124
7. Zásada o vyloučeném třetím	126
8. Nesprávnost tvrzení: Vše je pravdivé nebo mylné, vše je v klidu nebo v pohybu	128

KNIHA PÁTÁ

Vysvětlení některých filosofických pojmů

1. Počátek	131
2. Příčina	132
3. Prvek (živel)	135
4. Příroda, přirozenost	136
5. Nutné	138
6. Jedno	140
7. Jsoucno	144

METAFYZIKA

8. Podstata	146
9. Totéž, jiné, rozdílné, podobné	146
10. Protikladné	148
11. Dřívější a pozdější	149
12. Mohoucnost (mohutnost, možnost)	151
13. Kolikostní, kolikost	154
14. Jakostní, jakost	155
15. Vztažné	156
16. Dokonalé, dokonalost	159
17. Omezení, mez	160
18. Podle čeho, proč. Samo o sobě	160
19. Rozpoložení	162
20. Držení, stav	162
21. Trpnost	162
22. Zbavenost	163
23. Mít	164
24. Být z něčeho	165
25. Část	166
26. Celé	166

METAFYZIKA

8. Vznikání a bytí tvaru. Tvar nevzniká ani neexistuje odloučeně	196
9. Vznikání nahodilé a tvar	198
10. Celek a části. O výměru	200
11. Další určení vztahu celku a částí. Zda lze oddělovat druh od látky	204
12. Jednota výměru. Význam pro výklad podstaty	208
13. Výsledky pro pojem podstaty. Otázka, zda obecně je podstatou	210
14. Vyvracení učení o samostatné jsoucnosti idejí	213
15. Ideje, stejně jako jednotliviny, nelze vymezit	214
16. Zda jedno a jsoucno jsou podstatou. Omyl učení o idejích	216
17. Doplnění pojmu podstaty a tvaru. Podstata jako počátek. Cesta k příčinám smyslových podstat	218

KNIHA OSMÁ

Pokračování o principech smyslové podstaty.

Látka a tvar

1. Druhy podstaty. Látka jako počátek	221
2. Tvar jako vlastní podstata. Určení tvaru	223
3. Několik dalších poznámek o podstatě se zřením k platónským názorům o idejí a čísle	225
4. Látka a její vztah k různosti věcí	228

OBSAH

- | | |
|--|-----|
| 5. Vztah látky k tomu, co nemá vzniku a zániku, a k stavu a zbavenosti | 230 |
| 6. Sjednocení látky a tvaru. Tvar je uskutečněním | 231 |

KNIHA DEVÁTÁ

Zkoumání jsoucna z hlediska možnosti a skutečnosti

- | | |
|---|-----|
| 1. Možnost, mohoucnost činná a trpná | 235 |
| 2. Mohoucnost čili mohutnost rozumná a nerozumná | 237 |
| 3. Názor megariků o jsoucnu možném a skutečném | 239 |
| 4. Možné a nemožné | 241 |
| 5. Způsob působení mohutností rozumných a nerozumných | 242 |
| 6. Skutečná činnost, skutečnost. Vztah k pohybu | 243 |
| 7. Kdy je něco v možnosti a kdy není | 245 |
| 8. Skutečnost je dříve než možnost | 247 |
| 9. Skutečnost je lepší než možnost | 252 |
| 10. Skutečnost pravdivá a mylná | 253 |

KNIHA DESÁTÁ

Jsoucno, jedno a totéž; protivy, pomíjející a nepomíjející

- | | |
|---------------------------------------|-----|
| 1. Čtyři druhy jedna. Jedno jako míra | 257 |
| 2. Zda jedno je podstatou | 261 |

METAFYZIKA

3. Jedno a mnohé, totožné a podobné, jiné čili různé a nepodobné	263
4. Protivy	266
5. Vztah stejného k velkému a malému	269
6. Jedno a mnohé	271
7. Střední členy	273
8. Různé druhově	275
9. Pokračování v určení toho, co se různí druhově	277
10. Pomíjející a nepomíjející. Důsledky učení o idejích	278

KNIHA JEDENÁCTÁ

Stručný přehled a příprava k dalšímu pojednání o obecných a nejvyšších příčinách

1. Rekapitulace aporií. Předmět moudrosti	281
2. Pokračování. Zda je ještě něco jiného mimo věci smysly vnímatelné	284
3. Podstata a úkol metafyziky	286
4. Vztah metafyziky k fyzice a matematice	289
5. Věta sporu, nejvyšší axioma metafyziky	289
6. Vyvracení věty Prótagorovy. Věta o vyloučeném třetím	291
7. Rozdělení filosofie a vztah první filosofie k ostatním vědám. Přednost metafyziky	295

OBSAH

8. Jsoucnost nahodilá. Jsoucnost pravdivá. Náhoda	297
9. Pohyb	299
10. Neomezeno jako vlastnost pohybu	302
11. Bližší určení pohybu	306
12. Tři druhy pohybu	308

KNIHA DVANÁCTÁ

*Počátky smyslových podstat. Poslední příčina všeho
jsoucná. Jsoucnost nejvyšší bytosti*

1. Podstata a její druhy	313
2. Počátky vznikání a změny	314
3. Poznámky o tvaru a podstatě	316
4. Stejnost nebo různost počátků, podstaty a ostatních kategorií	317
5. Pokračování o stejnosti nebo různosti počátků a podstat	319
6. Nutnost věčné, nehybné a skutečné podstaty jako příčiny, počátku všeho	321
7. Bůh a jeho podstata	323
8. Ostatní nehmotné podstaty	326
9. Myšlení boha	331
10. Přehled odchylných názorů a jejich vyvracení. Řád a jednota světa	332

METAFYZIKA

KNIHA TRINÁCTÁ

Polemika s učením o idejích a číslech

1. Postup zkoumání otázky, zda čísla a ideje jsou samostatné	337
2. Podstata matematických předmětů	338
3. Jsoucnost matematických předmětů. Dobro a krásno. Chvála věd matematických	342
4. Učení o idejích	345
5. Zda jsou ideje příčinami věcí	348
6. Různé teorie číselné	349
7. Platónská nauka o číslech	352
8. Pokračování v úvaze o číselných teoriích	357
9. Pokračování v úvaze o číselných teoriích. Přejchod k úvaze o nauce o počátcích	363
10. Zda obecné je samostatné jako předmět vědy	367

KNIHA ČTRNÁCTÁ

O odloučených podstatách podle domněnek jiných filosofů

1. O platónských počátcích	371
2. Kritika platónských počátků	375
3. Pokračování v kritice teorie čísel	379
4. Počátky a dobro	382